

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

MINISZTER

Iktatószám: PM/868-2/2023

Ügyintéző: [REDACTED]

Tárgy: amicus curiae a IV/2691/2022 számú AB indítványhoz

Alkotmánybíróság Budapest Pf. 773. 1535	ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
	Ügyszám: N/2691-3/2022		
	Érkezett: 2023 FEBR 07.		
	Érkezés módja		
	☒ POSTÁN	☐ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 0	Kezelőiroda: [Signature]	

Tisztelt Elnök Úr!

A IV/2691/2022 számú AB indítványhoz a következő amicus curiae beadványt kívánom benyújtani az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 57. § (1b) bekezdése alapján.

Az indítványozó által előadott jogsérelmekkel kapcsolatban fenntartom a már korábban, az adóregisztrációs eljárással kapcsolatban kifejtett álláspontomat.

Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerint „mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” Az irányadó értelmezés szerint e cikk a tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogot és indokolási kötelezettséget jelenti, továbbá a hatóság kártérítési kötelezettségét foglalja magában. A pártatlan és részrehajlás nélküli ügyintézés, amelynek megvalósítása szoros összefüggésben áll a jogegyenlőség, a diszkrimináció tilalma, valamint az emberi méltóság alkotmányos elveivel. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a hatóság ne alkalmazhatna megkülönböztetést, hanem csak azt az indokolatlan megkülönböztetést tiltja, amely az ügy elbírálása szempontjából lényegtelen körülményeken alapul, amely szempontok főként az adott ügytípusra vonatkozó anyagi jogszabályokból fakadnak. A tisztességes ügyintézés követelménye nem csupán a jogszabályok megtartásával azonos, hiszen az írott eljárási alapelvek megtartása mellett magában foglalja az udvarias ügyintézés és szorosan összefügg az ésszerű időn belül történő döntés követelményével.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” E cikk a bírósági eljárás olyan alkotmányos garanciáit biztosítja, mint a tisztességes eljáráshoz való jog, a fair eljárás elve, a bírósághoz fordulás joga, a védelemhez való jog, a fegyverek egyenlősége, a nullum crimen sine lege és nulla poena sine lege elve, az ártatlanság védelme vagy a jogorvoslathoz való jog, amelyek további részjogositványokra bonthatók.

Az Alaptörvény ugyanezen cikkének (7) bekezdése szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.” A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói és a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni.

Az Alkotmánybíróság a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatában az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoggal kapcsolatban elvi élel leszögezte, hogy a munkához való jog – hasonlóan mint a vállalkozáshoz való jog – nem biztosít alanyi jogot egy meghatározott foglalkozás végzéséhez. Rögzítette továbbá, hogy „[a] munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való alapjog [...] nem alanyi jogot garantál meghatározott foglalkozás folytatásához, tevékenység végzéséhez.” Másként megfogalmazva: „senkinek sincs abszolút joga a meghatározott foglalkozás, illetve valamely foglalkozásnak az általa kiválasztott formában történő gyakorlásához”. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető joggal kapcsolatos joggyakorlatát összefoglaló 3134/2013. (VII. 2.) AB határozata szerint az Alkotmánybíróság jellemzően abból indul ki, hogy „a munkához, foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való alapjog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. E korlátozások alkotmányossága azonban más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlását vagy annak szabad megválasztását korlátozza-e az állam, s az utóbbin belül is különbözik a megítélés az adott foglalkozásba kerülés objektív, illetve szubjektív korlátokhoz kötésének megfelelően. A munkához, foglalkozáshoz, vállalkozáshoz való jogot az veszélyezteteti a legsúlyosabban, ha az ember az illető tevékenységtől el van zárva, azt nem választhatja. A szubjektív feltételek előírása is a választási szabadság korlátozása, de ezek teljesítése azonban elvileg mindenki előtt nyitva áll. Ezért ilyen esetben a jogalkotó mozgástere némileg nagyobb, mint az objektív korlátozásnál.”

Az Alkotmánybíróság a 3169/2022. (IV. 12.) AB végzésben kiemelte, hogy „a vállalkozáshoz való jog [...] a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga nem abszolutizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga egy meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást...”

A végzés tartalmazza: „az Alkotmánybíróság – a pénzügyminiszter szakmai álláspontjával egyezően – rámutat arra, hogy az adószám megállapításának akadályai az adóregisztrációs eljárásban a cégbejegyzésre kötelezett adózó adószámának megállapítására vonatkoznak. Nem érintik tehát azokat a vállalkozási jogi formákat, amelyeket nem kötelező bejegyezni a cégnyilvántartásba. Ilyennek minősül például az egyéni vállalkozói státusz. Az indítványban olyan előadás nem szerepelt, miszerint jogszabály csak meghatározott vállalkozási formában tette volna lehetővé az indítványozó számára az általa gyakorolni kívánt tevékenység folytatását. Formakényszerre vonatkozó előírást tehát nem lehetett megállapítani az indítvány alapján. Jelen alkotmányjogi panasz, ilyen körülmények között, a fentebb hivatkozott állandó gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta volna a vállalkozáshoz való jog tekintetében.”

Ugyanezen végzésében az „Alkotmánybíróság azt is mérlegelte, hogy a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés] vonatkozásában felmerül-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés. Ezekkel kapcsolatban azt szükséges felidézni, hogy mindegyik típusú alkotmányjogi panasz elsődleges célja „az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvosolása. Ehhez kapcsolódik a jogszabály

felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszok esetén másodlagos célként a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelme. Mindenekelőtt ebben különbözik az alkotmányjogi panasz eljárás az absztrakt utólagos normakontrolltól, amely – egyéni jogvédelmi funkció nélkül is – jövőbeli, esetleges vagy egyébként az indítványozót közvetlenül nem feltétlenül érintő elvont alkotmányossági probléma, alaptörvény-ellenesség megszüntetésének eszköze lehet [...]Más megfogalmazásban ez azt jelenti, hogy az „indítványozó szempontjából akkor van értelme az Alaptörvényben biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogsérelme orvosolhatóvá válik. Az alkotmányjogi panasz jogorvoslati funkciója az indítványozók nézőpontjából általában az elsődleges cél, jóllehet ezzel párhuzamosan az Alaptörvény védelme is érvényesül.”

Álláspontom szerint az adóregisztrációs eljárás kiemelt célja a feketegazdaság visszaszorítása, a hitelezők, valamint a költségvetési bevételek érdekében a kifejezetten adóelkerülési célból létrehozni szándékozott társaságok alapításának megakadályozása, illetve megnehezítése. Ezen belül az adóregisztrációs eljárás azt a célt szolgálja, hogy meghatározott kritériumoknak megfelelő személyek új adózó alapításában, illetve működésében meghatározott körülmények fennállásáig vagy meghatározott ideig ne vehessenek részt. Az eljárás azokat a személyeket érinti, akik magatartásukkal korábban hozzájárultak ahhoz, hogy cégbejegyzésre kötelezett adózók jelentős adótartozást halmozzanak fel, jelentős jogsértést kövessenek el vagy elérhetetlenné váljanak az adóhatóság számára. A törvény az adószám megállapítását kérő társaság vezető tisztségviselői és az irányítására döntő befolyással bíró – 50%-os mértéket meghaladó szavazati joggal vagy minősített többségi befolyással rendelkező –, valamint a cég képviselőjére jogosult tagok vonatkozásában, e személyek adózói múltjával kapcsolatos objektív kizáró okokat határoz meg.

Az indítványozó keresetének elbírálásakor a Fővárosi Törvényszék megvizsgálta a kifogásolt jogszabályhelyeket, az adóhatóság eljárását és nem észlelt alaptörvény-ellenességet. A bíróság megállapította, hogy a kifogásolt rendelkezések régóta fennálló és alkalmazott jogszabályi követelmények, az akadályhordozó személy élhetett jogorvoslattal, mivel az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény speciális jogorvoslati lehetőséget biztosít, az úgynevezett kimentés jogintézményét. Az indítványozó a hatósági eljárás során élt a kimentés lehetőségével, az adóhatóság pedig a kimentési okokat részletesen megvizsgálta, indokolta és értékelte, határozatában pedig kifejtette, hogy a kimentési okok miatt nem alkalmasak az akadályhordozói minőség kimentésére.

Álláspontom szerint önmagában az a tény, hogy az indítványozó nem felelt meg a jogszabályi feltételeknek és emiatt a törvény adta kimentési lehetőséggel nem tudott eredményesen élni, nem alapozza meg az Alaptörvény sérelmét és az alaptörvény-ellenesség megállapítását.

Mindezek alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság hivatkozott, következetes ítélezési gyakorlatára is – álláspontom szerint nem merül fel alaptörvény-ellenesség, sem az alkotmányjogi panaszban hivatkozott jogszabályhelyek, sem az azok alapján meghozott adóhatósági határozatok nem minősülnek alaptörvény-ellenesnek.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az amicus curiae-ben foglalt álláspontomat az ügy elbírálása során szíveskedjen figyelembe venni.

Budapest, 2023. „ J - 31 .”

Üdvözlettel

Varga Mihály

